

STAUROS

Č. 18 september 2020

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovičko o SLOVE

Evanjeliový úryvok Trinástej nedele po Päťdesiatnici hovorí o nemožnej veci – odmietnutie hostiny, na ktorú pozýva samotný kráľ (Mt 22,1-14). Ježiš je v pozícii prorokov Starého zákona, ktorých taktiež ľudia veľakrát odmietli. Boh všetko pripravil a nachystal pre človeka, ktorý nemusí nič platiť a nič priniesť. Ako je možné, že ho človek odmietol? Stojíme pred realitou a tajomstvom, že mnohí ľudia odmietajú Boha z rôznych dôvodov, často nepochopiteľných.

Pre Matúša je podobenstvo príležitosťou uvažovať nad dejinami Izraela vo vzťahu k Ježišovi, keď do Cirkvi vstúpili okrem židov aj pohania. Treba mať na pamäti, že v Matúšovi nebeské kráľovstvo nie je pripodobnené k svadbe, ale k správaniu kráľa. Podobenstvo je teda reakciou na postoj k Ježišovi, ktorého jeho židovskí poslucháči odmietli, na čo Ježiš reaguje zvolaním: „Lebo mnoho je povolaných, ale málo vyvolených.“ (Mt 22,14) Podobenstvo má silné alegorické prvky. V zmienke o vyplienení mesta reaguje na zničenie Jeruzalema rímskymi vojskami v roku 70 po Kr., v čom vidí Božie znamenie. Odmietnutie pozvania nesie známky podobnosti s podobenstvami O dvoch synoch (Mt 21,28-32) a O zlých vinohradníkoch (Mt 21,33-45), o čom sme čítali predchádzajúce dve nedele. Zakaždým ide o vážne pokarhanie takého prístupu, ktorý odmieta Ježiša a jeho poslanstvo.

Podobenstvo má dve časti. Prvá vrcholí pozvaním nových hostí. Druhá časť je zakončená vyhodením človeka bez svadobného rúcha. Evanjelista Matúš využíva obraz svadobnej hostiny, lebo svadba a manželstvo je v Starom zákone vyjadrením vzťahu Boha k Izraelu. Prvotné pozvanie bolo v Starom zákone cez prorokov, ktorí ohlasovali príchod Mesiáša, ktorým je Ježiš z Nazareta. Mnohí ho však neprijali, hoci poznali prisľúbenia Starého zákona. Ježiš prišiel ako ich naplnenie. Božia milosť nie je však obmedzená, ale prostredníctvom nového spoločenstva Ježišových učeníkov sa rozdáva ďalším.

Po odmietnutí zo strany pozvaných hostí sluhovia zavolali tých, ktorých práve našli na ceste a prijali pozvanie. Svadobná sieň sa naplnila ľuďmi rôzneho pôvodu. Z Božej strany sa im tak dostáva postavenia pôvodne „prvorodeného“ Izraela. Je to obrazom spoločenstva Cirkvi. Nejde o spoločenstvo bezchybných ľudí. Nie je to len skúsenosť už jej 2000 ročnej existencie, ale už aj skúsenosť prvých kresťanov potvrdila, že ju tvoria „dobrí aj zlí“, „pšenica“ aj „kúkol“. Po celé stáročia Cirkev si bola vedomá veľkej pravdy: Ecclesia semper reformanda – Cirkev sa

neustále obnovuje. Sme spoločnosťou hriešnikov a sme si vedomí, že potrebujeme Božie milosrdenstvo. V dobách, keď Cirkev stratila zo zreteľa nevyhnutnosť pokánia, nastal úpadok duchovného života. Vo vyslaní sluhov na rázcestia Cirkev vidí svoje misionárske poslanie. Nemusí ísť hneď o krajiny tretieho sveta. Terajší pápež František upozorňuje na potrebu ísť na periférie života, k marginalizovaným jednotlivcom a skupinám. Platí to aj pre naše Slovensko.

Celé stáročia sa vedie medzi biblistami diskusia, aký význam majú svadobné šaty. Ako niekto, kto nemal ani tušenia, že bude pozvaný, mohol mať so sebou svadobné šaty? Stretol som sa s tým vysvetlením, že s pozvaním na svadbu sa pozvaným poslali aj svadobné šaty. Možno by to platilo v prípade tých, ktorí odmietli pozvanie, ale určite nie pre množstvo ľudí náhodne pozvaných na svadbu. Svadobné šaty majú určite symbolický význam. Podľa niektorých symbolizujú krst, keď bol novopokrstený oblečený do bielych šiat. Ale v situácii, v ktorej zaznelo podobenstvo, kontext nič nehovorí o tom, že by šlo o krst. Iní hovoria, že je to obraz dobrých skutkov. Ale pozvanými sú dobrí aj zlí ľudia (nielen dobrí). V staroveku sa myslelo, že ide o symbolické označenie tých, ktorí síce majú vieru (hovorí, že sú veriaci), ale nemajú skutky (podľa viery nežijú). Ponúkam odlišné vysvetlenie svadobných šiat. Človek bez svadobných šiat je symbolom toho, kto neverí, žeby kráľ (Boh) konal takto veľkodušne, že pozýva kohokoľvek. Podobenstvom sa kladie dôraz na nepredvídateľnosť Božieho konania a na potrebu pripravenosti človeka v každom okamihu svojho života. Vstupom do svadobnej siene sa ešte úsilie človeka nemá skončiť. Skôr je to obraz toho, že Cirkev je otvoreným spoločnosťou, do ktorého je každý pozvaný. Svadobným rúchom je trvalá ochota myslieť, hovoriť a konať tak, ako koná Boh, uplatňovať v živote Božie kritéria, riadiť sa v živote Jeho vôľou a to aj napriek pokornému vedomiu vlastnej slabosti.

*o. František Trstenský
zdroj: blog.postoj.sk*

POVÝŠENIE SV. KRÍŽA – NÁŠ CHRÁMOVÝ SVIATOK

Sviatok Povýšenia svätého Kríža patrí s najstarším sviatkom východnej cirkvi. Historici východnej cirkvi sa zhodujú v tom, že predovšetkým dve hlavné udalosti boli podnetom k ustanoveniu tohto sviatku: nájdenie sv. kríža Pánovho v 4. stor. a navrátenie tohto kríža z Perzie v 7. stor.

Drevo svätého Kríža, na ktorom zomrel Náš Pán Ježiš Kristus, našla podľa prastarej kresťanskej tradície sv. Helena (+ 330), matka cisára Konštantína Veľkého r. 326. Cisár Konštantín, ktorý vydaním Milánskeho ediktu legalizoval kresťanské náboženstvo, sa po prvom všeobecnom sneme v Nicei rozhodol, že dá postaviť kresťanský chrám-baziliku na jeruzalemskej Golgote, na mieste Kristovho utrpenia. Roku 326 prišla do Jeruzalema sv. Helena a na jej príkaz bol zbúraný Venušin chrám, postavený na Golgote za cisára Hadriána. Po odkrytí Golgoty sa podarilo nájsť aj jamu s troma krížmi a nápisom, ktorý bol podľa evanjelistov umiestnený na Kristovom kríži. Keďže sa nedalo určiť, ktorý z troch krížov patril Ježišovi, jeruzalemský patriarcha Makarios prikázal, aby nájdené ostatky troch krížov priložili postupne k telu istej chorej ženy. Po priložení Kristovho kríža chorá žena ozdravela, a to bol dôkaz, že práve na tomto kríži zomrel Kristus. Patriarcha Makarios potom šiel aj s krížom na Golgotu, kde bolo drevo kríža vyzdvihnuté k verejnej úcte.

Katedrála Povýšenia sv. Kríža bola pôvodne rímsko-katolíckym chrámom. Jej dejiny sú späté s bratislavským cintorínom sv. Ondreja, ktorý sa používal od roku 1784. Dňa 13. mája 1859 položili na cintoríne základný kameň pre výstavbu kaplnky Povýšenia sv. Kríža a dňa 14. septembra 1860 (na sviatok Povýšenia sv. Kríža) bol sakrálny objekt konsekrovaný. Posviacku vykonal ostrihomský arcibiskup, kardinál Ján Scitovský. Od roku 1972 je bývalá cintorínska kaplnka v správe Gréckokatolíckej cirkvi (po generálnej oprave a prispôbení požiadavkám byzantského obradu). Obnovený chrám Povýšenia svätého Kríža posvätil 29. októbra 1972 gréckokatolícky prešovský svätiaci biskup, bl. Vasil' Hopko.

zdroj: www.grkatba.sk

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 7. – 13. 9. 2020

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) Veľká večiereň s lítiou
Utorok	<i>Narodenie našej presvätej Vládkyne, Bohorodičky Márie, vždy Panny</i> 7:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 16:30 Akatist k Presvätej Bohorodičke 17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Mária, panychída
Piatok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Sobota	17:00 Sv. liturgia (slovenská), následne <i>veľká večiereň</i>
NEDEĽA	<i>Pätnásta po Päťdesiatnici, Pred Povýšením, 6. hlas</i> 8:00 Utieren (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 12:00 Sv. liturgia (slovenská) 16:00 Sv. liturgia v <i>Pezinku – Cajle</i> 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: <i>večiereň</i> (slovenská)

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 14. – 20. 9. 2020

Pondelok	<i>Povýšenie úctyhodného a životodarného Kríža nad celým svetom</i> 7:00 Sv. liturgia (slovenská) 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Piatok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Sobota	17:00 Sv. liturgia, následne <i>večiereň</i>
Nedeľa	<i>Šestnásta po Päťdesiatnici, Po Povýšení - ODPUSTOVÁ SLÁVNOSŤ</i> 8:00 Utieren (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia s <i>udelením kňazského svätenia</i> (slovenská) 16:00 Sv. liturgia v <i>Lehnicach</i> 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: <i>večiereň</i> (slovenská)

OZNAMUJEME

- V utorok, **8. 9. 20** slávime odporúčaný sviatok **Narodenie našej presvätej Vládkyne, Bohorodičky Márie, vždy Panny (Roždestvo presvjatyja Bohorodicy)**. V predvečer sviatku sa pomodlíme veľkú večiereň s lítiou a požehnaním chlebov a v deň sviatku budeme sláviť dve sv. liturgie, o 7.00 hod. v cirkevnoslovanskom a o 17.00 hod. v slovenskom jazyku. Pred večernou sv. liturgiou sa o 16. 30 h. pomodlíme akatist k presvätej Bohorodičke.
- V rámci odpustovej slávnosti v Marianke budeme sláviť sv. liturgiu v tamojšej *bazilike minor* v sobotu, 12. 9. 20 o 10. 00 hod.
- V nedeľu, 13. 9. 20 bude po sv. liturgiách zbierka na Boží hrob. Ide o presun zbierky z Veľkého týždňa. Jej účelom je podpora kresťanov vo Svätej zemi. Vopred ďakujeme za Vašu podporu.
- V **nedeľu, 13. 9. 20** budeme o 16. 00 h. znova sláviť sv. liturgiu v rímskokatolíckom chráme Povýšenia sv. Kríža v Pezinku - Cajle. Srdečne pozývame.
- V pondelok, **14. 9. 20** budeme sláviť náš chrámový sviatok **Povýšenie úctyhodného a životodarného Kríža nad celým svetom**. V deň sviatku budú dve sv. liturgie, o 7. 00 h. v slovenskom a večer o 17. 00 h. v cirkevnoslovanskom jazyku. Pripomíname, že tento sviatok je spojený so zdržanlivosťou od mäsa.
- Prosíme záujemcov o „katechézy Dobrého pastiera“ pre deti od 3 do 6 rokov, aby svoj zájem nahlásili do konca septembra 2020.
- **Eparchiálna odpustová slávnosť** v našej farnosti bude v **nedeľu, 20. 9. 2020**. Pri sv. liturgii o 10. 30 hod. prijme kňazské svätenie z rúk vladyku Petra Rusnáka diakon Lukáš Homoľa.
- Aj naďalej slávime v nedeľu 4 sv. liturgie, aby sme predišli preplneniu chrámu. Okrem zvyčajných sv. liturgií o 9. 00 a 10. 30 slávime aj sv. liturgie o 12.00 v slovenskom jazyku a o 17.00 v cirkevnej slovančine.
- Prosíme o vyjadrenie Vášho názoru na prípadnú trvalú zmenu časov nedeľných sv. liturgií. Pomôžete nám vyplnením **dotazníka** na našej farskej stránke. Výsledky ankety potom porovnáme s reálnou návštevnosťou aktuálne ponúkaných nedeľných sv. liturgií.

ĎAKUJEME

- Pri mimoriadnej zbierke pre obeť tragédie v libanonskom Bejrúte sme v nedeľu 30. augusta 2020 prispeli sumou 1735 €. Ďakujeme za prejavenu solidaritu a naďalej pozývame k modlitbe za obeť nešťastia.
  - Ďakujeme za upratovanie chrámu rod. *Žačikovej a Suslej (28. 8. 20)* a rod. *Beblavej, Pätoprstej a Rimovej (5. 9. 20)*
12. 9. 2020 nasleduje v rozpise rod. Mocková a Mojzešová.
19. 9. 2020 upratuje rod. Bural'ová a Pokorná
- Ďakujeme za Vašu službu!

BLAHOŽELÁME

- V uplynulých dňoch oslávil svoje 70-te narodeniny náš vladyka Peter Rusnák. Oslávencovi blahoželáme a v jeho ďalšej zodpovednej a obetavej službe mu vyprosujeme hojnosť Božích milostí na príhovor presvätej Bohorodičky. EIS POLLA ETI DESPOTA!
- V uplynulých dňoch oslávila 85-te narodeniny veriaca našej farnosti p. Tatiana Borodovčáková. Oslávenkyni blahoželáme a vyprosujeme Božie požehnanie na „*mnohaja i blahaja lita!*“
- V sobotu, 29. 8. 2020 sa naše farské spoločenstvo udelením sv. krstu rozrástlo o nového člena - *Petra Mosorjaka*. Novoosvietenému Božiemu služobníkovi i jeho rodine blahoželáme a vyprosujeme úspechy v živote i vo viere.

KONTAKT

V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte:

osobne: o. Rastislav Čížik, farár, **tel.:** 02/529 328 56, 0911/400 845,

e-mail: bratislava@grkatba.sk

o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný, **tel.:** 0903/946 717